

Danuta Ciukso

Współpraca naukowa Litwinów i Polaków

Humanistyka i Przyrodoznawstwo 6, 272-273

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WSPÓŁPRACA NAUKOWA LITWINÓW I POLAKÓW

W wyniku współpracy nawiązanej z naukowcami z Litewskiego Uniwersytetu Rolniczego pracownicy Studium Nauk Humanistycznych UWM brali udział w dwóch międzynarodowych konferencjach naukowych w Kownie, zorganizowanych przez Instytut Kultury Wsi i Studiów. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele uczelni wyższych z Rosji, Litwy, Łotwy, Ukrainy i Polski.

Pierwsza konferencja na temat „Harmonia tradycji i nowoczesności w społeczeństwie otwartym” odbyła się 18–20 listopada 1999 r. Dyrektor Instytutu doc. dr Svetlana Statkevičienė powitała gości i otworzyła konferencję. Na sesji plenarnej omawiano głównie problemy związane z procesem integracji europejskiej. Na zagrożenia i szanse, jakie wiążą się z dążeniem Litwy do zjednoczenia z krajami Unii Europejskiej, wskazywał w swoim referacie doc. dr Romualdas Povilaitis.

Następnie uczestnicy konferencji pracowali w sekcjach Filozoficznej i Nauk Społecznych, Psychologicznej, Języków Obcych, Pedagogicznej, Kultury oraz Kultury Fizycznej i Sportu.

Profesor Zbigniew Hull przygotował i wygłosił referat „Dylematy ekorozwoju w procesie tworzenia się otwartego społeczeństwa”. Wywołał on dyskusję na temat kryzysu ekologicznego oraz wynikających z niego zagrożeń, a także reinterpretacji niektórych ideałów otwartego społeczeństwa. Litewscy i łotewscy koledzy zwracali również uwagę na zagrożenie gospodarki ich krajów zbyt dużym, ich zdaniem, udziałem obcego kapitału.

Referat na temat „Harmonia tradycji i nowoczesności w rodzinie wiejskiej” przygotowała dr D. Ciukszo. Wywołał on z kolei dyskusję o potrzebach kultywowania rodzinnej tradycji w celu podtrzymania kultury i tożsamości narodowej. Te kwestie są bardzo istotne zarówno dla Litwinów, jak i Łotyszy, reprezentujących małe narody, które od wieków dzielnie odpierają kolejne inwazje różnych kultur. Problem, na ile się „otworzyć”, aby nie dać się zdominować i na ile „zamknąć”, aby nie stracić kontaktu ze współczesną kulturą i dzięki temu rozwijać się, jest dla tych narodów problemem egzystencjalnym.

Na zakończenie części oficjalnej kierownik Studium Nauk Humanistycznych prof. Zbigniew Hull omawiał z gospodarzami warunki aktualnej i dalszej współpracy.

Podczas części kulturalnej uczestnicy konferencji zwiedzali m.in. Izbę Pamięci Litewskiego Uniwersytetu Rolniczego. Wśród profesorów–założycieli tej uczelni znalazł się m.in. prof. Oczapowski z Uniwersytetu Wileńskiego, który był patronem Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Tak więc okazało się, że nasze uniwersytety mają wspólne korzenie. Gospodarze zorganizowali uroczyste przyjęcie, wystąpiła również kapela ludowa, w składzie której grali nauczyciele akademicy i studenci. Przy stole i muzyce kontynuowaliśmy formalne i nieformalne rozmowy, które zaowocowały dalszą współpracą w bieżącym roku.

Ostatniego dnia konferencji zwiedzaliśmy Troki – starą litewską stolicę i siedzibę księcia Witolda. Nastrój i charakter wycieczki doskonale oddaje anegdota opowiedziana przez przewodnika: Stary książę Witold oczekiwał na koronę, wysłaną przez papieża z Rzymu. Korona w drodze na Litwę została „nieco dłużej zatrzymana w Polsce”, a sędziwy Witold zmarł w trockim zamku nie doczekawszy koronacji.

Druga konferencja odbyła się w Kownie 12–13 października 2000 r. Jej temat to „Rola nauk społeczno-humanistycznych w systemie edukacji uniwersyteckiej”. Organizatorem konferencji był ponownie Instytut Kultury Wsi i Studiów. Władze uczelni oczekiwały, że jej wyniki przyczynią się do reorganizacji procesu dydaktycznego. Podkreślał to prof. Antanas Juodvalkis, prorektor ds. studiów Litewskiego Uniwersytetu Rolniczego, który otworzył konferencję.

Na sesji plenarnej wystąpiła z wykładem o roli filozofii w kształceniu uniwersyteckim prof. Elvyra Karakozova z Uniwersytetu Technicznego w Kaliningradzie. Pani profesor mówiła w języku litewskim. Wystąpienia uczestników sesji plenarnej były tłumaczone na język angielski. W sekcjach praca odbywała się w językach angielskim, rosyjskim i litewskim.

W Sekcji Filozofii i Nauk Społecznych dyskutowano m.in. na temat miejsca filozofii i socjologii w procesie kształcenia w uniwersytetach różnego typu. Referaty wygłosili m.in. dr J. Sauš, dr J. Przybysz i dr M. Marcinkowski z Poznania, doc. dr K. Katilienė z Kowna, prof. E. Karakozova z Kaliningradu, dr Z. Andersone z Jelgavy oraz prof. Jakušovaitė z Kowna, a także dr D. Ciukszo z Olsztyna. Ta ostatnia zaprezentowała wyniki swoich badań, celem których było m.in. określenie potrzeb i oczekiwań studentów Wydziału Zarządzania w zakresie edukacji humanistycznej oraz poznanie zainteresowań kulturalnych studentów.

Uczestnicy konferencji byli przekonani, że w procesie transformacji krajów środkowej i wschodniej Europy konieczna jest ścisła współpraca w dziedzinie nauki i dydaktyki.

Ostatni dzień konferencji poświęcono zwiedzaniu Kowna. Jak powiedział Romualdas Povilaitis, Kowno jest dla Litwinów miastem skupiającym elitę techniczną, a Wilno – duchową stolicą.

Danuta Ciukszo